

Handläggare
Carl Kronberg
Telefon: 08-50833646**Till**
Utbildningsnämnden
2025-09-25

Yrkespaketet

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdragen kring att stärka yrkesprogrammets attraktivitet i syfte att möta arbetsmarknadens efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2025 fått flera uppdrag som rör utvecklingen av de gymnasiala yrkesprogrammen. Syftet med uppdragen är att stärka yrkesprogrammets attraktivitet och få fler ungdomar att välja ett yrkesprogram så att staden kan bidra till att möta arbetsmarknadens efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft.

Utbildningsförvaltningen redogör i tjänsteutlåtandet för en lägesbild över yrkesprogrammen i stadens egna gymnasieskolor samt för vilka insatser förvaltningen har gjort och planerar att genomföra med anledning av uppdragen i kommunfullmäktiges budget.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdragen kring att stärka yrkesprogrammets attraktivitet i syfte att möta arbetsmarknadens efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft.

Bakgrund/Ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2025 gavs utbildningsnämnden fyra uppdrag med direkt koppling till gymnasieskolans yrkesprogram. De fyra budgetuppdragen benämns som ”Yrkespaketet” enligt följande:

1. Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden förbereda för arrangerandet av Yrkes-SM 2026.

2. Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka sitt utåtriktade arbete för att tydliggöra de gymnasiala yrkesutbildningarnas fördelar, bland annat genom att lyfta fram yrkesutbildningar som kommer att vara viktiga i den gröna omställningen.
3. Utbildningsnämnden ska stärka studie- och yrkesvägledningen på stadens grundskolor genom en satsning på ökat erfarenhetsutbyte och fortbildning för stadens studie- och yrkesvägledare i samverkan med stadens yrkesgymnasium.
4. Utbildningsnämnden ska pröva ett pilotprojekt med samlokalisering och drift av gymnasiala yrkesprogram där en stor del av utbildningen genomförs via arbetsplatsförlagt lärande (APL) och där antalet sökande per år är litet. Detta för att ekonomiskt möjliggöra även mindre yrkesinriktningar. Projektet ska ske i nära samarbete med bransch och fackförbund.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 gavs utbildningsnämnden två angränsande uppdrag med direkt koppling till de nationella yrkesprogrammen i gymnasieskolan: dels kring dimensioneringen av gymnasieplatser i regionen i syfte att möta arbetsmarknadens behov av yrkesutbildad arbetskraft, dels att utreda förutsättningarna för att starta ett yrkesprogram på någon av stadens gymnasieskolor som domineras av högskoleförberedande program. Det sistnämnda uppdraget ledde till att försäljnings- och serviceprogrammet startade på Bromma gymnasium läsåret 2025/26. Satsningen har varit mycket framgångsrik, med ett 60-tal förstahandssökande elever till de 33 platserna på programmet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen i samverkan med grundskoleavdelningen och förvaltningsledningen. Samråd har även skett med arbetsmarknadsförvaltningen avseende de två budgetuppdragen som omfattar båda förvaltningarna.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 september 2025. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 17 september 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Läsåret 2025/26 erbjuds nio av de tolv nationella yrkesprogrammen på totalt åtta av stadens egna gymnasieskolor. Sex av skolorna erbjuder även högskoleförberedande program parallellt med yrkesprogrammen och två av skolorna är renodlade yrkesskolor. Därtill erbjuds tre riksrekryterande utbildningarna som tidigare

utgjorde inriktningar inom det numera nedlagda hantverksprogrammet. Staden erbjuder även den riksrekryterande yrkesdansarutbildningen, vilken dock särskiljer sig från övriga yrkesutbildningar och därför inte utgör föremål för förvaltningens pågående satsningar på yrkesprogrammen.

Läsåret 2025/26 antogs 638 gymnasieelever till ett yrkesprogram i stadens skolor, exklusive yrkesdansarutbildningen, introduktionsprogrammet och den anpassade gymnasieskolan. Det innebär att totalt 12 procent av gymnasieeleverna i stadens egna skolor går på ett yrkesprogram, jämfört med 33 procent i riket. Andelen i staden har ökat med en procentenhet sedan föregående läsår. Nedanstående tabell visar antalet elever som har antagits till ett yrkesprogram i stadens egna skolor under de senaste fem åren.

Program	2021	2022	2023	2024	2025
BF	49	57	65	66	64
EE	114	113	116	115	115
FT	67	53	59	65	65
FS	-	9	13	11	32
HA ¹	33	-	-	-	-
HV ²	83	98	95	99	100
HT	0	26	32	32	32
NB	54	39	52	36	51
RL	106	111	115	113	114
VO	84	56	54	55	65
Total	590	562	601	592	638

Programförkortningar:

BF = Barn- och fritidsprogrammet

EE = El- och energiprogrammet

FT = Fordons- och transportprogrammet

FS = Försäljnings- och serviceprogrammet

HA = Handels- och administrationsprogrammet

HV = Hantverksprogrammet

HT = Hotell- och turismprogrammet

NB = Naturbruksprogrammet

RL = Restaurang- och livsmedelsprogrammet

VO = Vård- och omsorgsprogrammet

Yrkesprogrammen uppvisar en lägre genomströmning än de högskoleförberedande programmen. Nedanstående tabell visar

---

¹ Handels- och administrationsprogrammet (HA) ersattes 2022 av försäljnings- och serviceprogrammet (FS).

² Hantverksprogrammet (HV) ersattes 2025 av frisör- och stylistprogrammet (FR) samt av de riksrekryterande utbildningarna design och sömnadstekniska utbildningen, finsnickeriutbildningen och floristutbildningen.

andelen elever i stadens egna skolor som tog sin examen inom tre år från att de inledde sin gymnasieutbildning.

Andel elever med examen	2023	2024	2025
Högskoleförberedande program	89 %	90 %	90 %
Yrkesprogram	73 %	77 %	72 %

Förvaltningen har – delvis i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen – under 2025 arbetat med genomförandet av de fyra budgetuppgifterna som ingår i yrkespaketet. Uppgifterna redovisas separat nedan, såväl redan genomförda insatser som planerade och föreslagna. Därtill redovisas de övriga satsningar som redan har genomförts eller planeras att genomföras av förvaltningen och som inte omfattas av budgetuppgifterna i yrkespaketet men som också syftar till att stärka yrkesprogrammets attraktivitet och kvalitet.

Budgetuppgift 1 "Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden förbereda för arrangerandet av Yrkes-SM 2026."

Genomförda och planerade insatser

Yrkes-SM kommer att genomföras den 4–6 maj 2026 på Stockholmsmässan. Grunden för genomförandet av evenemanget utgörs av det trilaterala avtal som den 23 oktober 2024 slöts mellan Stockholms stad, Region Stockholm och WorldSkills Sweden AB. Avtalet reglerar bland annat respektive parts rättigheter och skyldigheter kopplade till det gemensamma värdskapet för evenemanget. Som komplement till trepartsavtalet tecknade staden den 22 augusti 2024 ett separat bilateralt avtal med Stockholmsmässan avseende bland annat lokaler och bemanning för evenemanget.

Inför arrangerandet av Yrkes-SM 2026 har förvaltningen gemensamt med samtliga övriga avtalsparter (Region Stockholm, WorldSkills Sweden AB och Stockholmsmässan) upprättat en projektorganisation, bestående av bland annat en styrgrupp, en projektgrupp, en strategisk grupp och en kommunikationsgrupp. Styrgruppen är projektorganisationens högsta beslutande organ, i vilken staden företräds av gymnasiedirektören. I de övriga grupperna företräds staden av medarbetare från både utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen.

En central del i planeringen inför evenemanget utgörs av de volymberäkningar och målgruppsanalyser som parterna gemensamt har utarbetat. Utifrån det framtagna underlaget har styrgruppen fattat beslut om att evenemanget ska kunna ta emot upp till 45 000 besökare, varav de primära målgrupperna ska utgöras av årskurs 7

och 8 i grundskolan och årskurs 1 på gymnasieskolans yrkesprogram i hela Stockholms län.

Anmälan för att besöka evenemanget öppnade i maj 2025 för grundskolor belägna i Stockholms stad – oavsett huvudman – och i juni för grundskolor belägna i länets återstående kommuner. Inför anmälan öppnande samverkade förvaltningens grundskole- och gymnasieavdelning om en omfattande intern kommunikationskampanj riktad till stadens högstadieskolor. Kampanjen gav avsett resultat i form av en mycket hög andel anmälda elever från staden. Per den 21 augusti 2025 har totalt 17 353 grundskoleelever anmälts till evenemanget, varav 15 528 elever från skolor belägna i Stockholms stad. Från stadens skolor i egen regi är praktiskt taget samtliga elever i målgruppen anmälda, inklusive från den anpassade grundskolan. Från länets övriga 25 kommuner har totalt 1825 elever anmälts från skolor belägna i åtta olika kommuner. Förvaltningen verkar gemensamt med WorldSkills Sweden och Region Stockholm om insatser i syfte att öka antalet anmälda elever från övriga länet.

Utöver det arbete som sker inom ramarna för projektorganisationen kommer förvaltningen under läsåret 2025/26 att arbeta med att förbereda besökarna från stadens skolor inför evenemanget. Erfarenheter från tidigare anordnade Yrkes-SM på andra platser i landet har visat att besökare som kommer väl förberedda till evenemanget har bättre förutsättningar att tillgodogöra sig upplevelsen på ett fruktsamt sätt. Förvaltningens arbete med förberedelser av målgruppen grundskoleelever bedrivs huvudsakligen genom skolornas studie- och yrkesvägledare. Ett motsvarande förberedelsearbete bedrivs parallellt av Region Stockholm riktat mot skolor i länets övriga kommuner.

Utöver förberedelserna av grundskolor arbetar förvaltningen med att förbereda stadens gymnasieskolor med yrkesprogram inför Yrkes-SM 2026. De berörs primärt på tre olika sätt:

- På ett flertal yrkesprogram ges eleverna möjlighet att tävla inom sina respektive yrken. Det är respektive branschorganisation som ansvarar för uttagningarna till tävlingarna och för dess genomförande, varav finalerna sker på plats under Yrkes-SM 2026 på Stockholmsmässan. Förvaltningen arbetar aktivt med att möjliggöra för elever på stadens skolor att ställa upp i tävlingarna, bland annat genom att förmedla kontakt mellan de ämnesansvariga lärarna på skolorna och branschorganisationerna samt genom att i förekommande fall ersätta skolornas

omkostnader för elevernas deltagande i uttagningstävlingarna.

- I de fall där ett yrkesprogram inte omfattas av någon deltagande branschorganisation har staden – i egenskap av medarrangör av evenemanget – erbjudits att visa upp utbildningarna genom att berörda skolor bjuds in att medverka med egna montrar. Förvaltningen möjliggör skolornas deltagande genom projektledning av montrarna och genom att särskilda medel har avsatts för ändamålet. Preliminärt kommer fyra av stadens gymnasieskolor att medverka med egna montrar inom åtta olika yrken.
- Studie- och yrkesvägledare på både grund- och gymnasieskolan har av förvaltningen identifierats som nyckelpersoner för ett framgångsrikt genomförande av Yrkes-SM 2026. Förvaltningen planerar för ett flertal informationssatsningar och aktiviteter riktade till den här målgruppen både inför evenemanget och på plats. Även de anpassade skolformerna omfattas av satsningen på studie- och yrkesvägledare.

I tillägg till det ovan beskrivna förberedelsearbetet inför Yrkes-SM 2026 arbetar förvaltningen med planeringen av ett flertal kring- och uppföljningsinsatser, däribland en omfattande kommunikationskampanj i stadens interna såväl som externa kanaler, en kompletterande aktivitet i Kungsträdgården alternativt på Sergels torg och en delegationsmiddag i Stadshuset.

Budgetuppdrag 2 "Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka sitt utåtriktade arbete för att tydliggöra de gymnasiala yrkesutbildningarnas fördelar, bland annat genom att lyfta fram yrkesutbildningar som kommer att vara viktiga i den gröna omställningen."

Genomförda och planerade insatser

Förvaltningens kommunikationsenhet har under 2025 arbetat med framtagandet och genomförandet av ett brett paket av olika insatser i syfte att tydliggöra de gymnasiala yrkesutbildningarnas fördelar. Insatserna har utformats för att åstadkomma maximal räckvidd genom utnyttjande av olika kommunikativa kanaler. Vissa av insatserna har genomförts i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen.

Kommunikationspaketets primära insats utgörs av en omfattande kampanj med "pop up"-evenemang runt om i staden. Evenemangen är riktade till allmänheten och syftar till att väcka nyfikenhet och åstadkomma större kännedom om stadens yrkesprogram.

Evenemangen kommer att genomföras under vecka 40, det vill säga i månadsskiftet september/oktober, vilket bedöms som en läglig period med hänsyn till de ordinarie aktiviteterna i anslutning till gymnasievalet. Förvaltningen har avsiktligt valt att ”tänka utanför boxen” i samband med framtagandet av evenemangen, vilka är avsedda att skilja sig markant från den mer traditionella marknadsföring av gymnasiala utbildningar som både förvaltningen och övriga huvudmän i staden vanligtvis utövar. Samtliga evenemang kompletteras med kommunikationsinsatser både bredvid själva aktiviteterna och i media.

Totalt kommer det att genomföras fyra olika ”pop up”-evenemang kopplade till varsitt yrkesprogram:

- Restaurang- och livsmedelsprogrammet på Stockholms hotell- och restaurangskola etablerar en foodtruck med tillhörande sittplatser i förbindelsehallen i Slakthusområdet den 2–3 oktober, där skolans elever kommer att tillaga och servera måltider med tema *fine dining*.
- Elever från floristprogrammet på S:t Eriks gymnasium utför blomsterdekorationer i samband med ovanstående evenemang för att skapa en tilltalande och effektiv inramning av foodtrucken.
- Elever från frisör- och stylistprogrammet på S:t Eriks gymnasium erbjuder allmänheten kostnadsfri fredagsstyling i Kungsträdgården den 3 oktober.
- Finsnickeriprogrammet på S:t Eriks gymnasium ställer ut tittskåp tillverkade av skolans elever på fem bibliotek runt om i staden: Bagarmossen, Björkhagen, Telefonplan, Vällingby och Älvsjö. Varje tittskåp innehåller en interiör från varsin tidsepok.

Övriga kommunikativa insatser

- Utveckling av en särskild, digital plattform för att guida elever och vårdnadshavare i gymnasievalet. Genom att välja en gymnasieutbildning i stadens egna skolor får användaren upp en automatisk förteckning över samtliga universitets- och högskoleutbildningar i Sverige dit gymnasieutbildningen ger behörighet. Syftet är att påvisa den bredd av möjligheter till högre studier som öppnas av samtliga gymnasieutbildningar i staden, även yrkesprogrammen.
- Framtagande av specifika kommunikationspaket för samtliga skolor med yrkesprogram.
- Framtagande av specifika annonskampanjer på Snapchat och Tiktok för varje yrkesprogram.

- Framtagande av specifika, organiska kampanjer på Instagram och Facebook för varje yrkesprogram.
- Integrering av budskap och argument om utbildningarnas bidrag till den gröna omställningen i yrkesprogrammets befintliga kommunikationsmaterial.
- Publicerande av pressmeddelanden och inlägg i sociala medier om skolspecifika händelser.
- Total översyn, bearbetning och kvalitetssäkring av yrkesprogrammets webbplatser.
- Deltagande med montrar för yrkesprogram på Kulturdagarna i Kungsträdgården och på Järvaveckan.

Budgetuppdrag 3 "Utbildningsnämnden ska stärka studie- och yrkesvägledningen på stadens grundskolor genom en satsning på ökat erfarenhetsutbyte och fortbildning för stadens studie- och yrkesvägledare i samverkan med stadens yrkesgymnasium."

Genomförda och planerade insatser

Det förvaltningsövergripande arbetet med studie- och yrkesvägledningen i stadens skolor bedrivs genom grundskole- och gymnasieavdelningens respektive nätverk för studie- och yrkesvägledare. Under året har samtliga nätverksträffar för grundskolornas studie- och yrkesvägledare förlagts på gymnasieskolor med yrkesprogram. I dialog med de berörda yrkesprogrammen har formatet för nätverksträffarna ändrat karaktär till ett utökat elevfokus, där befintliga elever har bjudits in till träffarna för att berätta om skolorna och utbildningarna. Deltagarna har givits möjlighet att träffa företrädare för skolledningarna och gymnasieskolornas egna studie- och yrkesvägledare. Träffarna har även innehållit en rundvandring på skolorna och i yrkesprogrammets lokaler. Avsikten med nätverksträffarnas ändrade format har varit att ge grundskolornas studie- och yrkesvägledare stärkt kompetens inom området gymnasiala yrkesutbildningar och ökade kunskaper om stadens skolor som erbjuder yrkesprogram för att därigenom förbättra deras förutsättningar att guida elever i gymnasievalet.

Läsåret 2025/26 förlängs satsningen och nätverksträffarna kommer fortsatt att förläggas på gymnasieskolor med yrkesprogram och med oförändrat format. Grundskolornas studie- och yrkesvägledare kommer därtill att delta i en digital seminarieriserie som arrangeras av Storsthlm. Fokus för seminarieseriens fyra tillfällen är valkompetens samt breddad studie- och yrkesvägledning, i syfte att studie- och yrkesvägledare bättre ska kunna bidra till en högre grad av matchning mot arbetsmarknadens kompetensförsörjningsbehov.

Yrkespaketet budgetuppdrag 4 "Utbildningsnämnden ska pröva ett pilotprojekt med samlokalisering och drift av gymnasiala yrkesprogram där en stor del av utbildningen genomförs via arbetsplatsförlagt lärande (APL) och där antalet sökande per år är litet. Detta för att ekonomiskt möjliggöra även mindre yrkesinriktningar. Projektet ska ske i nära samarbete med bransch och fackförbund."

Genomförda och planerade insatser

I kommunfullmäktiges budget för 2024 återfanns ett uppdrag att starta ett yrkesprogram på en skola som domineras av högskoleförberedande program. I samband med genomförandet av det uppdraget utarbetade förvaltningen de fem nedanstående vägledande principerna för inrättande av nya yrkesprogram på stadens skolor.

1. Programmet ska vara efterfrågat och ha ett gott söktryck.
2. Starten ska inte konkurrera ut andra skolor i egen regi.
3. Starten ska bli ekonomiskt hållbar.
4. Programmet ska matcha med skolans profil och programmix.
5. Utredningen ska bedöma om också den anpassade gymnasieskolan och introduktionsprogram bör starta.

De här vägledande principerna har återanvänts i utredningsarbetet i samband med budgetuppdraget 2025, med vissa förändringar. Förvaltningen har även tagit stöd av underlag av ett budgetuppdrag från 2019 om att utöka de gymnasiala lärlingsutbildningarna. Vidare har Skolverkets underlag för planering och dimensionering av gymnasial utbildning i Stockholms län använts. Utöver det har förvaltningen bortsett från principen om att programmet ska vara efterfrågat och ha ett gott söktryck då budgetuppdraget 2025 till sin natur innebär att inriktningarna inte har många sökande.

Ändringar i skollagen innebär att arbetsmarknadens behov har fått större betydelse i planeringen av gymnasiala utbildningar. Utbildningar som startar efter den 30 juni 2025 ska ta hänsyn till de regionala planeringsunderlag som Skolverket tar fram. Utifrån det befintliga underlaget framgår att sju yrkesprogram behöver öka i Stockholms län:

- Bygg- och anläggningsprogrammet
- El- och energiprogrammet
- Fordons- och transportprogrammet
- Industritekniska programmet
- Restaurang-och livsmedelsprogrammet
- VVS- och fastighetsprogrammet

- Vård-och omsorgsprogrammet

Merparten av de inriktningar som har få sökande i länet återfinns på de programmen. Nedanstående tabell visar de inriktningar som har haft färre än 50 antagna elever någon gång mellan 2021 och 2025, totalt 19 inriktningar. Tabellen inkluderar endast inriktningar som finns kvar efter gymnasireformen Gy25. Fem inriktningar på frisör- och stylistprogrammet och naturbruksprogrammet hör dock till de inriktningar där Skolverket ser att det inte finns ett behov av öka antalet platser.

Program, inriktning	Antagna 2025
Industri tekniska programmet, processteknik	0
Naturbruksprogrammet, skogsbruk	0
VVS- och fastighetsprogrammet, kyl- och värmepumpsteknik	0
VVS- och fastighetsprogrammet, ventilation	0
Bygg- och anläggningsprogrammet, byggnadsplåtslageri	4
Industri tekniska programmet, produkt och maskinteknik	8
Frisör- och stylistprogrammet, barberare	11
Industri tekniska programmet, driftsäkerhet och underhåll	15
Naturbruksprogrammet, trädgård	15
VVS- och fastighetsprogrammet, fastighet	17
Fordons- och transportprogrammet, fordonsskadeteknik och lackering	18
El- och energiprogrammet, energiteknik	24
Naturbruksprogrammet, naturturism	25
Industri tekniska programmet, svetsteknik	30
Bygg- och anläggningsprogrammet, måleri	32
El- och energiprogrammet, automationsteknik	32
Fordons- och transportprogrammet, lastbil och mobila maskiner	33
Bygg- och anläggningsprogrammet, mark och anläggning	35
Naturbruksprogrammet, lantbruk	42

För att starten av nya inriktningar med små elevgrupper ska bli ekonomiskt hållbar bedömer förvaltningen att det är nödvändigt att välja inriktningar på program som staden redan anordnar. Yrkesprogrammen omfattar 2500–2800 poäng, varav de programgemensamma ämnena utgör 400–500 poäng och ämnena i inriktningar 300–700 poäng. Inrättande av nya program med små grupper är förknippat med betydande kostnader och en större ekonomisk risk på grund av behovet av att anställa lärare med behörighet i de programgemensamma ämnena liksom behovet av särskilda yrkeslokaler. Genom att bredda befintliga program finns möjlighet att använda befintliga lärarbehörigheter och lokaler. Förvaltningen bedömer vidare att det är nödvändigt med ett års skolförlagd grundutbildning med tillgång till yrkeslokaler innan arbetsplatsförlagt lärande kan bli aktuellt.

Av de aktuella inriktningarna ovan finns två inom program som staden redan anordnar och som har både få sökande och framtida arbetsmarknadsbehov: el- och energiprogrammet inriktning energiteknik respektive fordons- och transportprogrammet inriktning fordonskadeteknik och lackering. Förvaltningen ser en möjlighet att starta inriktningen energiteknik, då el- och energiprogrammet är det populäraste bland yrkesprogrammen men då just inriktningen energiteknik har få sökande och då det där erbjuds endast 24 platser i länet. Avseende fordons- och transportprogrammet inriktning fordonskadeteknik och lackering har staden tidigare anordnat inriktningen, då med namnet karosseri och lackering, vilket ersattes av det nuvarande namnet i gymnasiereformen Gy25. Förvaltningen tvingades dock lägga ned inriktningen då den var kostsam och hade för få sökande.

El- och energiprogrammet har ett högt söktryck på båda de skolor som i dagsläget erbjuder programmet: S:t Eriks gymnasium och Thorildsplans gymnasium. Söktrycket är särskilt högt på S:t Eriks gymnasium som därutöver erbjuder en bredd av andra yrkesprogram. Förvaltningen ser att den skolan vore en lämplig placering av en ny energiteknikinriktning. Förvaltningen bedömer att det även kan vara aktuellt att utreda förutsättningarna att starta el- och energiprogrammet på Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium, i syfte att möjliggöra synergieffekter med fordons- och transportprogrammet när fordonsflottan elektrifieras.

Övriga satsningar på yrkesprogrammen

Körkortsstipendium

Från och med läsåret 2025/26 erbjuder förvaltningen ett körkortsstipendium för elever på vård- och omsorgsprogrammet på Kungsholmens västra gymnasium samt på fordons- och transportprogrammet på Stockholms transport och fordonstekniska gymnasium (STFG), inriktningarna lastbil och mobila maskiner respektive personbilmekaniker. Elever på programmet för fordonsvård och godshantering i den anpassade gymnasieskolan på STFG omfattas likaså av stipendiet.

Stödet är utformat som ett stipendium för att täcka elevens utlägg för B-körkort upp till maxbeloppet 15 000 kronor. Utläggen ska kunna styrkas med kvitton. Stipendiet delas ut löpande från och med elevens andra läsår och tilldelas elever som har minst betyget E i samtliga avslutade kurser samt god närvaro i skolan.

Bakgrunden till införandet av stipendiet är att körkort ofta uppges som en avgörande tröskel för ungdomars möjlighet till anställning i

flera bristyrken inom exempelvis äldreomsorgen, bygg-, städ- och transportbranscherna. För många ungdomar utgör dock kostnaderna för att ta körkort ett hinder, särskilt för elever med socioekonomiskt svag bakgrund. Stipendiet förväntas innebära att fler elever på de aktuella utbildningarna tar körkort, vilket kommer att öka deras anställningsbarhet efter avslutade gymnasiestudier och motverka kompetensbristen i samhället. Vidare bedömer förvaltningen att möjligheten till stipendiet i kombination med de uppsatta kriterierna för dess utbetalning kommer att ha positiv inverkan på utbildningarnas attraktivitet och på elevernas resultat. Stipendiet har därigenom förutsättningar att bli helt eller delvis självfinansierande genom ökade intäkter från programpeng, då det idag finns vakanta platser på utbildningarna till följd av få sökande och/eller elevavhopp under utbildningens gång.

Yrkeskampen

Yrkeskampen är en årlig tävling arrangerad av WorldSkills Sweden som riktar sig till elever i årskurs 8 och som syftar till att öka deras kunskaper om olika yrken och de nationella yrkesprogrammen på gymnasiet. Tävlingen liknar "Vi i femman" men fokuserar på yrkesval, med praktiska och teoretiska moment som representerar olika yrken, för att på ett roligt och lekfullt sätt inspirera elever att upptäcka sina talanger och förbättra sin valkompetens inför gymnasievalet.

Staden erhöll värdskapet för Stockholms första distriktsfinal i Yrkeskampen 2023, vilket föranledde omfattande kommunikationsinsatser i stadens grundskolor för att få klasser att anmäla sig till uttagningstävlingarna. I distriktsfinalen kom båda de vinnande klasserna från stadens egna skolor och de kvalificerade sig därmed vidare till riksfinalen. Kommunikationsinsatserna har fortsatt inför Yrkeskampen 2024 och 2025, med allt fler deltagande klasser från stadens skolor varje år. Förvaltningen avser att fortsätta samarbetet med Yrkeskampen även under kommande år.

Årets yrkeslärare

Årets yrkeslärare är en utmärkelse instiftad av WorldSkills Sweden för att uppmärksamma skickliga yrkeslärare. Kriterierna för utnämningen av pristagare är bland annat att lärare i sin roll ska ha lyckats inspirera och uppmuntra elever till lärande och kunskapssökande, ha en uthållig och god relation till arbetsgivare och förmåga att möta dessas krav på kvalitet samt samarbeta på ett naturligt sätt med övriga kollegor inom exempelvis gymnasiegemensamma ämnen.

I samband med värdskapet för Yrkeskampens distriktsfinal 2023 erbjöds staden även värdskapet för Årets yrkeslärare i Stockholmsregionen. En jury bestående av representanter från LO,

Svenskt Näringsliv, Region Stockholm, WorldSkills Sweden och staden utsåg de två pristagarna, som i konkurrens med yrkeslärare från gymnasieskolor i hela länet blev två lärare från stadens egna skolor: en floristlärare på S:t Eriks gymnasium och en kocklärare på Stockholms hotell- och restaurangskola.

Staden fick en förnyad förfrågan om värdskapet för utmärkelser för året 2024. Priset delades ut på den årliga nationella konferensen Fokus yrkesutbildning som arrangerades av Skolverket. Vinnarna blev återigen två lärare från stadens egna skolor: en vårdlärare på Kungsholmens västra gymnasium och en simulatorlärare på Stockholms transport- och fordonstekniska gymnasium.

Utdelningen av utmärkelserna Årets yrkeslärare i Stockholmsregionen har fått stort medialt genomslag och bidragit till att uppmärksamma stadens yrkesutbildningar i en attraktiv kontext. Förvaltningen har därför slutit en överenskommelse med WorldSkills Sweden om fortsatt värdskap för utmärkelserna för åren 2025 och 2026. Skolverket vill lyfta stadens återkommande värdskap för utmärkelserna som ett gott exempel på insatser för att stärka yrkesprogrammen, varför staden återigen har bjudits in att genomföra prisutdelningen 2025 på konferensen Fokus yrkesutbildning. Prisutdelningen 2026 kommer att ske i samband med Yrkes-SM 2026 på Stockholmsmässan. Förvaltningen arbetar med ett brett paket av kommunikationsinsatser för att uppmuntra stadens skolledare, lärare, elever och APL-arbetsgivare att nominera yrkeslärare till utmärkelserna.

Lokala programråd

Enligt gymnasieförordningen ska det för gymnasieskolans yrkesprogram finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Det är huvudmannen som har ansvar för att lokala programråd upprättas. Staden har en för kommunala huvudmän relativt ovanlig situation, med yrkesprogram utspridda mellan ett flertal olika skolor som samtidigt även erbjuder högskoleförberedande program. Av stadens gymnasieskolor är det endast två som är renodlade yrkesskolor. Den situationen ställer särskilda krav på oss som huvudman att skapa förutsättningar för samtliga våra skolor med yrkesprogram att bedriva ett effektivt arbete med lokala programråd.

Förvaltningen inledde därför 2023 en rad insatser för att kvalitetssäkra skolornas lokala programråd. En del av arbetet har bestått i framtagande av tydliga strukturer, rutiner och riktlinjer. Målsättningen är att programråden ska utgöra forum för skolutveckling med fokus på att identifiera, analysera och hitta lösningar på problem och utmaningar i elevernas utbildning. För att

det arbetet ska bli framgångsrikt krävs långsiktighet i insatserna och en kontinuerlig dialog med skolledningar, lärare, elever och företrädare för såväl arbetsgivare som branschorganisationer. En ofta påtalad utmaning för stadens skolor är att skapa incitament för de sistnämnda två grupperna att avsätta tid till att delta i programrådsmöten. För att därför göra mötenas innehåll mer intressant och relevant för arbetsgivar- och branschföreträdare har huvudmannens perspektiv i ökad utsträckning lyfts in genom att företrädare för gymnasieavdelningen har medverkat vid mötena.

Under läsåret 2025/26 anordnar förvaltningen ett stadsgemensamt kompetensutvecklingstillfälle i form av en workshop om lokala programråd. Deltagarna utgörs av skolledare och yrkeslärare från stadens samtliga yrkesprogram och i förekommande fall från varje inriktning, där separata lokala programråd har inrättats inom samma program. Från central förvaltning medverkar gymnasiedirektören, gymnasiecheferna och gymnasiestaben. Workshopen leds av två medarbetare från enheten för skola-arbetsliv vid Skolverket.

Frisör- och stylistprogrammet samt riksrekryterande utbildningar

I samband med gymnasiereformen Gy25 upphör hantverksprogrammet från och med läsåret 2025/26, samtidigt som det nya programmet frisör- och stylistprogrammet tillkommer. Det nya programmet motsvarar det tidigare hantverksprogrammets inriktning frisör, medan inriktningarna finsnickeri, florist och textil design avskaffas inom de nationella programmen.

Hantverksprogrammet har en mycket lång historia på S:t Eriks gymnasium och utgör en fundamental del av skolan. Skolan startar därför det nya frisör- och stylistprogrammet läsåret 2025/26. I syfte att bevara de välfungerande – och inom länet i stort sett unika – utbildningarna inom det tidigare hantverksprogrammets återstående inriktningar, där S:t Eriks gymnasium besitter kvalificerade lärare, speciallokaler, utrustning och externa nätverk, startar skolan utöver frisör- och stylistprogrammet tre nya riksrekryterande utbildningar: finsnickeriutbildningen, floristutbildningen samt design och sömnadstekniska utbildningen.

Yrkesprogram på Slakthusområdets gymnasium

Läsåret 2026/27 öppnar den nybyggda skolan Slakthusområdets gymnasium. Fullt utbyggd kommer skolan att kunna ta emot omkring 800 elever, preliminärt fördelade på tre till fyra program. Skolans lokaler planerades för högskoleförberedande program, men förvaltningen strävar efter att kunna öppna ett yrkesprogram på skolan inom lokalernas befintliga förutsättningar.

Entreprenöriellt lärande

För att ytterligare öka utbildningarnas attraktivitet och kvalitet arbetar förvaltningen aktivt för att möjliggöra för elever på yrkesprogram att driva UF-företag med handledning av yrkeslärare och med affärsidéer kopplade till elevernas yrkesutgångar. UF-företagandet utgör ett komplement till APL för att förbereda eleverna inför arbetslivet, där UF-företagande särskilt utvecklar elevernas initiativförmåga, självständighet och samarbetsförmåga.

UF-företagandet på yrkesprogrammen har varit särskilt framgångsrikt på flera inriktningar av före detta hantverksprogrammet på S:t Eriks gymnasium, numera de riksrekryterande utbildningarna finsnickeriutbildningen, floristutbildningen samt design och sömnadstekniska utbildningen. Programmets elever har vunnit ett flertal priser och utmärkelser inom Ung Företagsamhet, däribland första pris i Stockholmsnästet 2023 och första pris i kategorin Årets hantverkare i de regionala UF-mästerskapen 2023 och 2024.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter

De genomförda och planerade satsningarna på yrkesprogram bedöms sammantaget kunna stärka barns rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Särskilt relevant är barns rätt till utbildning (artikel 28) och till utveckling av barnets fulla potential (artikel 29). Genom att öka grundskoleelevers valkompetens och bredda tillgången till gymnasiala yrkesprogram får fler barn reella valmöjligheter, vilket förväntas kunna bidra till ökad likvärdighet inom utbildningssystemet.

Jämställdhetsanalys

De genomförda och planerade satsningarna på yrkesprogram bedöms sammantaget kunna medföra positiva konsekvenser för jämställdhet. Bland de gymnasiala yrkesutbildningarna finns flera starkt könssegregerade elevgrupper. Genom att framhålla yrkesprogrammets fördelar och synliggöra förebilder av båda könen inom olika yrken, ges möjlighet att utmana traditionella könsmonster på arbetsmarknaden och att därigenom bredda bilden av vilka utbildningsval som är möjliga, oavsett kön.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppgiften kring att stärka yrkesprogrammets attraktivitet i syfte att möta arbetsmarknadens efterfrågan på yrkesutbildad arbetskraft.

Per Törnvall
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Joachim Håkansson
Gymnasiedirektör
Utbildningsförvaltningen